

Internationaal samenwerken met eTwinning binnen tweetalig vmbo

EEN VRUCHTBARE COMBINATIE

Het tweetalig vmbo (t-vmbo) wint terrein. Inmiddels hebben tien scholen in Nederland een t-vmbo-afdeling. Zo ook de Hubertus Vakschool in Amsterdam. Op deze school gebruiken leerlingen en docenten eTwinning, een online community waar scholen uit meer dan dertig Europese landen bij zijn aangesloten. eTwinning biedt leerlingen de mogelijkheid om samen te werken met leerlingen uit andere landen en zo aan hun taalvaardigheid Engels te werken. Voor scholen is het een ideaal middel om invulling te geven aan hun tweetalige stroom.

FLOOR NUSINK

‘eTwinning past uitstekend bij de tweetalige ambities van onze school. Ons uitgangspunt is dat de leerlingen op een vrije manier in een andere taal durven te communiceren. Dat is belangrijker voor hun ontwikkeling en zelfvertrouwen dan dat het altijd maar grammaticaal correct moet zijn.’ Dit is volgens Sue Donnelly, docent aan de Hubertus Vakschool in Amsterdam, de kern van het tweetalige onderwijs in het vmbo. Via eTwinning werken de docenten en leerlingen online samen met scholen in Europa, zodat ze hun Engels in de praktijk oefenen, een essentieel onderdeel voor het vmbo.

Tweetalig onderwijs

Het doel van het tweetalig vmbo (t-vmbo) is dat leerlingen aan het einde van hun schoolloopbaan aantoonbaar beter zijn geworden in de tweede taal. Om dit te bereiken staat de communicatie tussen leerlingen centraal: ‘Ik wil dat niemand bang is om fouten te maken. De leer-

lingen moeten gewoon lekker met elkaar kunnen praten want zo leren ze het meest’, aldus Donnelly. Sinds 2006 biedt de Hubertus Vakschool tweetalig onderwijs aan. Dit betekent dat minimaal dertig procent van de lestijd in het Engels wordt aangeboden. Donnelly: ‘Voor onze leerlingen is het wel heel belangrijk dat we het onderwijs praktisch inrichten. We zijn dus op zoek gegaan naar een middel waarmee de leerlingen zich het Engels echt eigen kunnen maken. Zo kwamen we bij eTwinning terecht, waarmee leerlingen echt met leeftijdsgenoten in Europa kunnen kennismaken. In 2008 vonden we via de website <www.etwinning.net> een Spaanse school in de buurt van Sevilla. Na uitgebreid contact met de Spaanse docent leek het ons een goede match wat taalvaardigheid en onderwijsniveau betrof. Het is geen vakschool, maar dat is niet erg want het uitgangspunt is dat leerlingen op hun eigen niveau met leeftijdsgenoten communiceren in het Engels.’

De leerlingen wisselen in het eerste en tweede leerjaar in het Engels informatie uit met leeftijdsgenoten in

Leerlingen van de t-vmbo-afdeling van de Hubertus Vakschool. Foto: Kees Buskermolen

Spanje. Ze maken opdrachten over hun familie, vakantieplannen, school, vrienden en hobby's. De onderwerpen zijn universeel en alledaags, en sluiten aan bij de leergang. Door het gebruik van eTwinning wordt Engels iets leuker. Schrijven aan leeftijdsgenoten is voor de leerlingen veel uitdagender dan een brief schrijven of een oefening doen voor de docent. Donnelly en haar Spaanse collega maken voor elke opdracht vragen over het thema, die de leerlingen vervolgens beantwoorden. ‘Een goede structuur is heel belangrijk, zowel in de opdracht voor de leerlingen als in het contact met de partnerschool. Er zijn duidelijke afspraken over welke thema's wanneer behandeld worden en wanneer iets wordt ingeleverd.’

Tweetalig onderwijs aanbieden betekent ook dat er getoetst moet worden of de taalvaardigheid van de leerlingen ook echt verbetert. Op de Hubertus Vakschool hebben ze voor het testen van de spreekvaardigheid tot nu toe de Anglia-voorbeeldexamens gebruikt, die verkrijgbaar zijn op de website <www.anglia.org>. De

luister-, lees- en schrijfvaardigheidstoetsen komen uit Stepping Stones. Vanaf aankomend schooljaar gaat de Hubertus de officiële Anglia-examens afnemen in het derde en vierde leerjaar.

Online samenwerken met eTwinning

eTwinning is in de afgelopen zes jaar uitgegroeid tot een grote online community voor docenten in Europa: ruim 130.000 docenten uit 32 landen zijn lid. Met eTwinning kunnen docenten met gebruik van ICT-middelen samenwerken met collega's in Europa. Docenten in het basis-, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs kunnen zich gratis aanmelden op <www.etwinning.net>. Vervolgens kunnen ze op zoek naar Europese collega's om online samen te werken. Als ze hun project registreren, krijgen ze een online projectruimte toegewezen waarin ze de samenwerking kunnen vormgeven.

Op de Hubertus Vakschool zijn ze erg enthousiast over het gebruik van eTwinning als middel om het t-vmbo gestalte te geven. De opdrachten en de resul-

‘Het tweetalig onderwijs in het vmbo is zeer innovatief, omdat het leerlingen een kans biedt uit te blinken en zich te onderscheiden ten opzichte van andere leerlingen’

taten worden uitgewisseld via de online projectruimte van eTwinning, de Twinspace. Hier kunnen docenten en leerlingen inloggen en elkaar op de hoogte houden via een forum of door met elkaar te chatten. Ze zetten hun opdrachten online en kunnen foto's kwijt. Zo hebben ze spelenderwijs met MS Word en plaatjes leren werken. Donnelly: ‘De leerlingen hebben de Twinspace van het

SAMENVATTING T-VMBO-STANDAARD

TAALVAARDIGHEID

- Leerlingen in de bbl en kbl bereiken aan het einde van hun schoolloopbaan een ERK-profiel waarvan ten minste twee productieve deelvaardigheden op minimaal A2-niveau zijn.
- Leerlingen uit de gl en tl bereiken aan het einde van hun schoolloopbaan een ERK-profiel waarvan ten minste één productieve en één receptieve deelvaardigheid op B1-niveau is.

EUROPESE EN INTERNATIONALE ORIËNTATIE

- Aan het eind van hun schoolloopbaan voldoen de leerlingen aantoonbaar aan de kerndoelen internationalisering, ten minste binnen het leergebied Mens & Maatschappij, zodat zij er met inzicht over kunnen praten en schrijven.
- Tto-leerlingen hebben aan het eind van hun schoolloopbaan deelgenomen aan een leerlingenuitwisseling en/of buitenlands studiebezoek, of hebben ten minste deelgenomen aan een internationaal ICT-project.

ONDERWIJSAANBOD

- Minstens dertig procent van de contacttijd in de gehele schoolloopbaan, van klas 1 tot en met 4, wordt in de doeltaal aangeboden.

De volledige standaard is te vinden op <www.europeesplatform.nl/tto>.

project mooier gemaakt, zodat ze gelijk konden zien wat er allemaal mogelijk was.’ De Twinspace is in eerste instantie alleen toegankelijk voor de docenten die het project opstarten; zij nodigen vervolgens de leerlingen en andere geïnteresseerden uit.

Het gebruik van ICT-middelen in de les sluit goed aan bij de belevingswereld van de leerlingen. De leerlingen zijn erg enthousiast als ze op school een website mogen bouwen, in het projectforum mogen schrijven of met hun Spaanse leeftijdsgenoten mogen chatten. Op deze manier leren ze Engels zonder dat het een verplichting is.

Ook docenten verbeteren hun ICT-vaardigheden door het gebruik van eTwinning. Donnelly: ‘De eTwinning Helpdesk is een uitkomst. Er is een keer iemand op school geweest om uitleg te geven over eTwinning. Ik kan de helpdeskmedewerkers altijd bellen of mailen met vragen over hoe iets werkt in de Twinspace of over de uitvoering van ons project.’ In elk eTwinningland is een helpdesk gevestigd waar leerkrachten terecht kunnen als ze vragen hebben over het gebruik van eTwinning of inspiratie nodig hebben voor het samenwerken.

Tweetalig vmbo een succes

In eerste instantie lijkt het niet logisch om tweetalig onderwijs te geven in het vmbo. Dat is toch alleen iets voor slimme leerlingen die een extra uitdaging nodig hebben? Met de ervaring van het invoeren van het tweetalig onderwijs (tto) voor vwo nam het Europees Platform in 2008, samen met het Anna van Rijn College in Nieuwegein, het initiatief tot het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie over tweetalig onderwijs in het vmbo (Van Rens & Uerz, 2008). De resultaten waren zo positief dat het Europees Platform een werkgroep oprichtte voor vmbo-scholen die tweetalig onderwijs wilden aanbieden. Onno van Wilgenburg, senior projectmedewerker bij het Europees Platform, licht toe: ‘In het vwo bestaat tto inmiddels 21 jaar. Hierdoor weten we dat een netwerk van scholen en een standaard voor tweetalig onderwijs erg belangrijk zijn. In 2009 hebben we een werkgroep opgezet voor tweetalig vmbo.’ Er is veel interesse, de werkgroep telt inmiddels dertig leden. Ter vergelijking, het netwerk voor tto in het vwo had na drie jaar pas vijf leden. De werkgroep t-vmbo stelde samen met experts een standaard op waaraan scholen moeten voldoen (zie kader). ‘Het tweetalig onderwijs in het vmbo is zeer innovatief, omdat het leerlingen een kans biedt uit te blinken en zich te onderscheiden ten opzichte van andere leerlingen. In de praktijk blijkt tto dus helemaal niet alleen voor slimme leerlingen in het vwo’, aldus Van Wilgenburg.

Leerlingen van de t-vmbo-afdeling van de Hubertus Vakschool in Londen, 2010. Foto: Kees Buskermolen

Leo van Putten, voorzitter van de werkgroep t-vmbo en verbonden aan het Anna van Rijn College, sluit zich hier helemaal bij aan. ‘Leerlingen in het vmbo komen later in beroepen terecht waar het een voordeel is als ze goed Engels spreken en verstaan. Dat geldt niet alleen voor de hogeropgeleiden, maar juist ook voor vrachtwagenchauffeurs, verpleegkundigen, horecamedewerkers enzovoort. Steeds meer basisscholen bieden vroeg vreemdetalenonderwijs aan. Het is goed om daarmee door te gaan in een doorlopende leerlijn en die opgebouwde kennis vast te houden. Dit geldt ook voor het vervolgonderwijs; steeds meer roc's bieden tweetalig onderwijs. Daar zijn leerlingen met een t-vmbo-opleiding goed op voorbereid.’

Van Putten benadrukt dat scholen de tijd moeten nemen om zich goed voor te bereiden op de invoering van tweetalig onderwijs. ‘Een oriënterend gesprek over implementatie van t-vmbo met het Europees Platform is een belangrijke eerste stap. Daarnaast is scholing van docenten essentieel, gelukkig is hiervoor een goed aanbod.’

Inmiddels bieden tien vmbo-scholen in Nederland hun leerlingen onderwijs in twee talen aan. Nog eens twintig hebben de ambitie uitgesproken dat in de komende jaren te gaan doen. Onno van Wilgenburg: ‘In het t-vmbo moet dertig procent van de lestijd in het Engels worden gegeven. eTwinning geeft de scholen de mogelijkheid internationaal samen te werken. Ook projectmatige lestijd telt in de standaard voor t-vmbo mee. Zo vul je met eTwinning een deel van het tweetalig onderwijs in.’

Vriendschap in Europa

Er zitten allerlei leuke onverwachte voordelen aan het samenwerken via eTwinning, zoals culturele bewustwording en behandeling van het curriculum. De leerlingen leren elkaar kennen en komen zo achter allerlei verschillen en overeenkomsten. En dat levert interessante gespreksstof op: ‘De Hubertus Vakschool is een stadsschool waar niemand vreemd opkijkt van de Amsterdamse wallen en jointjes. De school in Spanje ligt in een klein dorpje bij Sevilla. Er zijn allerlei katholieke feesten en rituelen die wij hier niet kennen. Dat spreekt wel tot de verbeelding’, aldus Donnelly.

De praktische invulling van het tweetalige onderwijs biedt allerlei aanknopingspunten voor het invullen van andere lessen. Bij Engels kan de grammatica worden uitgelegd. En de Spaanse leerlingen sturen recepten op die op de Amsterdamse vakschool gekookt worden.

Het contact via eTwinning loopt voor sommigen uit op meer dan verplichte lesstof. Er zijn leerlingen die ook thuis verder mailen en chatten met de leerlingen in Spanje. ‘Gewoon omdat ze het leuk vinden.’ ■

De Nederlandse helpdesk van eTwinning is gevestigd bij het Europees Platform en heeft een eigen website <www.etwinning.nl>. De helpdesk is te bereiken via <etwinning@epf.nl> of (023) 553 11 60. Ook organiseert de helpdesk gratis studiemiddagen op scholen door ervaringsdeskundigen. Voor meer informatie over tweetalig onderwijs is Onno van Wilgenburg te bereiken via <vanwilgenburg@epf.nl> of (023) 553 11 50.

LITERATUUR

Rens, C. van, & Uerz, D. (2008). TVMBO: *Uitdaging op maat*. Nijmegen: ITS.